

แนวทางและเทคนิคการเขียนตำรา : สัมพันธภาพและสารัตถภาพ*

Guidelines and Techniques for Writing : Coherence and Emphasis

¹ สัญญา เคนาภูมิ, ² นพคุณ คุณาชีวะ และ ³บุศรา นิยมเวช

¹ Sanya Kenaphoom, ² Noppakun Kunacheva, and ³ Busara Niyomves

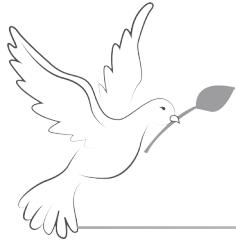
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Rajabhat Mahasarakham University,

Ramkhamhaeng University, Thailand.

¹ Corresponding Author E-mail: zumsa_17@hotmail.com

บทคัดย่อ

ผลงานทางวิชาการเป็นสิ่งประติษฐ์ที่สะท้อนความรู้ความเข้าใจในศาสตร์โดยส่วนใหญ่จะนึกถึงหนังสือหรือตำรา แม้วานิยามของทั้งสองจะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ผลงานทางวิชาการทั้งสองต้องมีมาตรฐานทางวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ สะท้อนให้เห็นความรู้ใหม่ เรียบเรียงด้วยกระบวนการทางวิชาการ อ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ปราศจากอคติ เรียบเรียงร้อยเรียงให้เห็นภาพใหญ่ (มโนทัศน์แกนกลาง) ภาพย่อย (มโนทัศน์ย่อย) การเชื่อมโยงระหว่างกัน (สัมพันธภาพ) หลอมรวมเป็นองค์ความรู้หนึ่งเดียว (เอกภาพ) และ สรุปเนื้อหาสาระเป็นภาพเดียวได้ (สารัตถภาพ) สำหรับแนวทางและเทคนิคการเขียนที่สำคัญประกอบด้วย (1) การตั้งชื่อผลงานที่สื่อองค์ความรู้ใหม่ดึงดูดให้น่าสนใจ (2) การกำหนดขอบข่ายของผลงานต้องครบคลุมหลักการเชิงทฤษฎี (3) การวางลำดับบทเรียน ได้แก่ บทเรียนแรก การเปิดตัว บทถัดมาจนถึงบทรองสุดท้ายนำเสนอเนื้อหาสาระหลัก และบทสุดท้ายสรุปและนำเสนอแนวโน้มอนาคตของศาสตร์นั้น ๆ (4) การเรียบเรียงในแต่ละบทเรียน บทนำ เนื้อหาสาระ และสรุป และ (5) การอ้างอิงเป็นการระบุรายการเอกสารและหลักฐานการอ้างอิงอย่างครบถ้วน

คำสำคัญ: มโนทัศน์แกนกลาง; สัมพันธภาพ; สารัตถภาพ

Abstract

The academic works are inventions that reflect the knowledge and understanding of principles. By most of people think of books or textbooks, although the definition of two are somewhat different but both are important academic standards were; reflecting new knowledge, academic process compiled, unbiased resources, compiled into a big feature (Central concept), sub-images (Sub-concepts), links each other (Coherence), fused into body of knowledge (Unity) and summarize as a single feature (Emphasis).

However, the guidelines and techniques for writing were (1) Naming: convey the new knowledge as well as attracting for interesting. (2) Scopes must be from theoretical principles. (3) Sequencing lessons: the first chapter as introduction, next chapter until almost last as main content and the last as summarizes and present future trends. (4) Composing following: introduction, main body and conclusion. (5) Reference: list of all documents and references that contain references.

Keywords: Central Concept; Unity; Coherence; Emphasis

บทนำ

ผลงานทางวิชาการเป็นเอกสารทางวิชาการที่เขียนจากความรู้และประสบการณ์ การศึกษาค้นคว้ารวบรวม ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธี เช่น การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การศึกษาค้นคว้า จากเอกสารการสำรวจ การสังเกต การทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ความรู้เฉพาะ หรือ ข้อเท็จจริงที่เชื่อถือ ได้ แล้วนำมาประมวลวิเคราะห์ รวบรวม และ เรียบเรียงข้อมูล โดยมีหลัก ฐานและการอ้างอิงประกอบ จัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า อ้างอิง ผลงานทางวิชาการเป็นส่วน สำคัญที่แสดงความรู้ที่สำคัญที่แสดงความรู้ ความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญของแต่ละบุคคล

ผลงานทางวิชาการสะท้อนความเป็นมืออาชีพของนักวิชาการผู้สร้างสรรค์ขึ้น เป็นต้นว่า (1) ผลงาน ทางวิชาการแสดงถึงการตกผลึกทางวิชาการ การผลิตผลงานทางวิชาการแต่ละชิ้นงานเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ จากนั้นเราได้วิเคราะห์สังเคราะห์ตกผลึกเป็น มุมมอง (view) ของเราเอง (2) ผลงานทางวิชาการ เป็นองค์ความรู้ที่กลั่นกรองแล้วสำหรับนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาใด ๆ จะทำให้เรามองเห็นแก่น สารัตถะ องค์ประกอบอื่น (เครื่องประเทืองอรรถรส) สิ่งที่ได้ เป็นการฝึกฝนเพื่อตกผลึกทางวิชาการ เป็นการฝึกฝน การนำเสนอ (presentation) เป็นการฝึกฝนการถ่ายทอดวิทยายุทธให้กับลูกศิษย์สืบทอดเจตนารมณ์หรืออุดมการณ์ (3) ผลงานทางวิชาการเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับโลก ผลงานวิจัยการที่เกิดขึ้น ซึ่งจะออกมาในลักษณะ แนวคิด (concepts) งานวิจัย (research) ทฤษฎี (theory) สิ่งเหล่านี้เป็นสมบัติของโลก และจะกลายเป็นมรดกของโลก (4) ผลงานทางวิชาการทำให้เครดิตทางวิชาการสูงขึ้น การมีผลงานทางวิชาการจะเป็นตัวการันตีความน่าเชื่อถือของ ผู้เป็นเจ้าของ จะพูด จะเขียน จะนำเสนอ มักจะได้รับความน่าเชื่อถือทางสังคมพอสมควร (5) ผลงานทางวิชาการ

อาจนำไปสู่ความสามารถในการสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น เช่น มีรายได้จากผลงาน มีเงินประจำตำแหน่ง มีเงินเลื่อนระดับในอัตราที่สูงขึ้น เป็นต้น (6) ผลงานทางวิชาการทำให้อยู่ในกระแสทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง (ยิ่งแก่ยิ่งขลัง) อาชีพที่ยิ่งแก่ยิ่งมีมรดกขลังมีไม่ก็อาชีพเป็นต้นว่าการเป็นสมณะยิ่งยาวนานยิ่งมีความขลัง อาชีพนักวิชาการก็เช่นกันยิ่งแก่ตัวยิ่งมีความขลังมากขึ้น จะเห็นได้ว่านักวิชาการที่มีผลงานโดดเด่นในหลาย ๆ ประเทศยังได้รับเชิญให้รับใช้สังคมประเทศชาติแทบจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต (Kenaphoom, 2018)

อย่างไรก็ดี ประเภทของผลงานทางวิชาการ ตามประกาศแนบท้าย ประเภทของผลงานทางวิชาการ ตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560 จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (Government gazette, 2017) กลุ่มที่ 1 งานวิจัย กลุ่มที่ 2 ผลงานทางวิชาการในลักษณะอื่น ได้แก่ (1) ผลงานวิชาการเพื่ออุตสาหกรรม (2) ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ (3) ผลงานวิชาการเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ (4) กรณีศึกษา (Case study) (5) งานแปล (6) พจนานุกรม สารานุกรม นามานุกรม และงานวิชาการในลักษณะเดียวกัน (7) ผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (8) ผลงานสร้างสรรค์ด้านสุนทรียะ ศิลปะ (9) สิทธิบัตร (10) ซอฟต์แวร์ กลุ่มที่ 3 ผลงานวิชาการรับใช้สังคม กลุ่มที่ 4 ได้แก่ ตำรา หนังสือ และบทความวิชาการ

แม้ว่าผลงานทางวิชาการตามประกาศดังกล่าวจำแนกออกไปเป็นหลายประเภท แต่ประเภทที่คุ้นเคยกับนักวิชาการที่มักจะยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการ คือ “ตำรา (Textbook)” หมายถึง งานแต่ง หรือ งานที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ มีการเรียบเรียงอย่างมีระบบ ต้องมีเนื้อหาสาระละเอียดครอบคลุมวิชา หรือส่วนของวิชาที่ตนเชี่ยวชาญมีวัตถุประสงค์ที่ใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนตามหลักสูตรของวิทยาลัยและต้องจัดทำเป็นรูปเล่มอย่างเรียบร้อย (Royal Institute Dictionary, 1982)

ตำราตามความหมายที่ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560 นิยาม หมายถึง “งานวิชาการที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนทั้งวิชา หรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชาซึ่งเกิดจากการนำข้อค้นพบจากทฤษฎี จากงานวิจัยของผู้ขอ หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียง โดยมีโน้ตค้นที่ผู้เขียนกำหนดให้เป็นแกนกลาง ซึ่งสัมพันธ์กับโน้ตค้นย่อยอื่นอย่างเป็นระบบ มีเอกภาพสัมพันธ์ภาพและสารัตถภาพตามหลักการเขียนที่ดี ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ และให้ความรู้ใหม่อันเป็นความรู้สำคัญที่มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวงการวิชาการนั้น ๆ (Government gazette, 2017)

อย่างไรก็ตาม “ตำรา” ตามความหมายที่ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2550 ระบุว่า หมายถึง “ผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิชา หรือของหลักสูตรก็ได้ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษาในการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เนื้อหาสาระของตำราต้องมีความทันสมัย เมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้ขอยื่นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ ทั้งนี้ผู้ขอจะต้องระบุวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรที่ใช้ตำราเล่มที่เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการด้วย ผลงานทางวิชาการที่เป็น “ตำรา” นี้ อาจได้รับการพัฒนาขึ้นจากเอกสารคำสอน จนถึงระดับที่มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งผู้อ่านอาจเป็นบุคคลอื่นที่มีใช้ผู้เรียนในวิชานั้น แต่สามารถอ่านและทำความเข้าใจในสาระของตำรานั้นด้วยตนเองได้ โดยไม่ต้องเข้าศึกษาในวิชานั้น” (Government gazette, 2017)

ที่กล่าวมาเป็นความหมายของตำราในทางปฏิบัติเพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มาดูความหมายทั่วไปของตำราว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตำรา หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้ทางวิชาการใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตรและการเรียนรู้นอกหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ลักษณะของตำราที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ (Thongcharoen P.,2002 ; M.L. Thephayasuwan B.. 1980; Pruksawan B. and Sirichareon D. 1990)

1. เป็นหนังสือที่มุ่งให้ความรู้ สำหรับการเขียนตำราผู้เขียนมุ่งให้ความรู้มากกว่าให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน แต่ถ้าผู้เขียนสามารถก็ควรมีวิธีเขียนที่ให้ความสะดวกแก่ผู้อ่าน
2. เป็นหนังสือที่เขียน (แต่ง) แปลหรือเรียบเรียง ตรงกับหลักสูตรวิชาใดวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา เช่น การประถมศึกษา หลักสูตรศาสตร์ เทคโนโลยีทางการศึกษา และอื่น ๆ เป็นต้น หนังสือดังกล่าว นิสิต นักศึกษา ใช้เรียน และคณาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการสอนวิชานั้น ๆ
3. เป็นคู่มือการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เช่น คู่มือครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา คู่มือการถ่ายรูป หรืออื่น ๆ ซึ่งให้กับผู้เรียน (นิสิตนักศึกษา) หรือนิสิตนักศึกษานำไปใช้เชิงปฏิบัติได้
4. เป็นหนังสือที่เขียนเรื่องเฉพาะมีเนื้อหาสาระสำคัญเฉพาะเรื่องซึ่งผู้เรียนสนใจค้นคว้ารวบรวม เช่น การเมือง การปกครอง การบริหารธุรกิจ การจัดการเศรษฐศาสตร์ หนังสือประเภทนี้จัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่สอนในสถาบันการศึกษาหรือเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ ให้ศึกษาค้นคว้าเพื่อความลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง และเกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่งที่เปิดสอนในสถาบันก็ถือว่าเป็นตำราได้เช่นกัน
5. เป็นงานเขียนที่มีการลำดับขั้นตอนโดยไม่คำนึงถึงศิลปะการประพันธ์ มุ่งให้ความสะดวกแก่การเรียนวิชาที่บรรจุอยู่ในหนังสือนั้นหรือมุ่งเน้นความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้น ๆ
6. เป็นงานเขียนที่ใช้ศัพท์และสำนวนที่มีความหมายเชิงวิชาการ ควรจะต้องมีการนิยามศัพท์ที่ให้ความหมายตามที่กำหนดเพื่อใช้ในการเรียนตำรานั้น และต้องใช้ศัพท์ในความหมายนั้นให้สอดคล้องเสมอไปตลอดเรื่อง
7. ความรู้ที่บรรจุในหนังสือนั้นจะต้องเป็นความรู้ที่คนในวงการเดียวกันรับรอง ถ้ามีข้อความใดที่ยังอยู่ระหว่างการโต้แย้ง จะต้องบอกแ่งคิดทั้งสองแง่หรือมากกว่าสองประเด็นนั้น หากข้อความใดเป็นข้อสังเกตของผู้เขียนเอง หรือข้อคิดเห็นของผู้ใดก็ตาม ผู้เขียนจะต้องบอกไว้
8. มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่นำมาเขียนเรียบเรียง โดยข้อความใดซึ่งยังไม่เป็นที่ประจักษ์แพร่หลายในวงวิชาการ ที่หนังสือนั้นนำมากล่าวไว้ ผู้เขียนจะต้องบอกแหล่งที่มาของความรู้นั้น เพื่อผู้อ่านจะทดสอบไว้ และสามารถค้นคว้าหาความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไปได้
9. มีการจัดวางสัญลักษณ์ประกอบเนื้อหาสาระ หากมีรูปภาพเขียน ภาพถ่าย รูปแผนภูมิ กราฟ อยางใด อยางหนึ่ง ให้จัดวางหน้าในลักษณะที่ใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กับเรื่องหรือเนื้อหาสาระ แต่ละรูปควรมีเลขที่เรียงลำดับไว้เพื่อสะดวกแก่ผู้ใช้ ภาพทุกชนิดจะต้องชัดเจน และเน้นส่วนสำคัญที่ต้องการเน้น

จะเห็นได้ว่าตำราที่มีลักษณะที่สำคัญหลายประการที่เป็นพื้นฐานวิชาที่ได้รวบรวมไว้อย่างเป็นระบบทำให้เกิดความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง ตลอดจนทำให้การศึกษามีมาตรฐานในระดับใกล้เคียงกัน และเป็นแหล่งเริ่มต้นของการค้นคว้าและวิจัย อย่างไรก็ตาม สำหรับความแตกต่างระหว่าง “หนังสือ” กับ “ตำรา” ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ (อ้างใน Infahsaeng A., 2017) ได้อธิบายความหมายที่มาของคำว่าหนังสือและตำราไว้อย่างน่าสนใจ โดย Merriam-Webster (1993) นิยามว่า

1. Book (12 C.) หมายถึง “ชุดการเขียน หรือ การจารึกในแผ่นหนัง กระดาษ แผ่นกาบไม้ งาช้าง สิ่งพิมพ์ แผ่นสมุด บัญชี คัมภีร์ไบเบิล บทละคร เนื้อเพลง สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้และประสบการณ์ที่ นำไปใช้แก้ปัญหาได้”

2. Text (12 C.) หมายถึง “ต้นฉบับเดิม ถ้อยคำเดิม แบบฉบับการเขียน ตำรา แบบเรียน หนังสือเรียน ถ้อยคำสั้น ๆ ในพระคัมภีร์ไบเบิล”

3. Textbook (ปี 1779 หรือ พ.ศ. 2322) หมายถึง “หนังสือที่ใช้เรียนเนื้อหาสาระวิชา สาขาวิชา ตำรา แบบเรียน

อย่างไรก็ตามคำจำกัดความ ระหว่าง “หนังสือ” กับ “ตำรา” ตามประกาศ ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ. 2560 อธิบายดังนี้ (Government gazette, 2017)

หนังสือ หมายถึง งานวิชาการที่เกิดจากการค้นคว้าศึกษาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างรอบด้านและลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยมโนทัศน์หลักที่เป็นแกนกลางและมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กัน มีความละเอียดลึกซึ้ง ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการ ในทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญา ความคิดและความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาของหนังสือไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง

เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้เขียนขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ (Government gazette, 2017)

ตำรา หมายถึง งานวิชาการที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนทั้งวิชา หรือ เป็นส่วนหนึ่งของวิชาซึ่งเกิดจากการนำข้อค้นพบจากทฤษฎี จากงานวิจัยของผู้ขอ (ผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการ) หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียง โดยมีมโนทัศน์ที่ผู้เขียนกำหนดให้เป็นแกนกลางซึ่งสัมพันธ์กับมโนทัศน์ย่อยอื่นอย่างเป็นระบบ มีเอกภาพสัมพันธ์ภาพและสอดคล้องตามหลักการเขียนอย่างดี ใช้ภาษาที่เป็นมาตรฐานทางวิชาการและให้ความรู้ใหม่อันเป็นความรู้สำคัญที่มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อวงวิชาการนั้น ๆ

เนื้อหาสาระของตำราต้องมีความทันสมัยเมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้เขียนเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ (Government gazette, 2017)

จากนิยามของหนังสือและตำราที่จะใช้ยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการผู้เขียนพยายามสังเคราะห์ให้เห็นความแตกต่างและความเหมือนกันในหลายประเด็น ดังนี้

ประเด็นความแตกต่าง	ประเด็นความเหมือน
<p>1. การใช้ประกอบการเรียนการสอน</p> <p>- ตำราจะต้องในประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอน</p> <p>- หนังสือไม่จำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอน</p>	<p>1. หลักการออกแบบบทเรียน</p> <p>ทั้งหนังสือและตำราระบุการกำหนดกรอบแนวคิด (conceptual framework) คือวางมโนทัศน์</p> <p>- มโนทัศน์แกนกลาง หมายถึง องค์ประกอบหลักของศาสตร์หรือองค์รวมของหนังสือหรือตำรา</p> <p>- มโนทัศน์ย่อย หมายถึง องค์ประกอบย่อยของศาสตร์ หรือบทเรียนแต่ละบท</p> <p>- สัมพันธภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวพันต่อเนื่องกันระหว่างบทเรียนแต่ละบท</p>
<p>2. แหล่งที่มาของการผลิต</p> <p>- ตำรา ต้องสร้างและพัฒนาขึ้นจากศาสตร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตร เช่น ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน</p> <p>- หนังสือ ไม่จำเป็นสามารถสร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้ศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งเกี่ยวข้องข้องก็ได้</p>	<p>2. แหล่งที่มาของการผลิต</p> <p>- ตำรา ต้องสร้างและพัฒนาขึ้นจากศาสตร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนในหลักสูตร เช่น ส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน</p> <p>- หนังสือ ไม่จำเป็นสามารถสร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้ศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งเกี่ยวข้องข้องก็ได้</p>
<p>3. ความเชี่ยวชาญเชิงประจักษ์</p> <p>- ตำรา มีเจตนารมณ์ให้ผู้สอนได้พัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาการที่ผู้เขียนได้มาจากการจัดการเรียนการสอนจึงระบุว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือทั้งรายวิชานั้น ๆ จนเกิดให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงวิชาการนั้น ๆ [จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm shift)]</p> <p>- หนังสือ มีเจตนารมณ์ให้ผู้เขียนสามารถพัฒนาความเชี่ยวชาญทางวิชาการตามที่ผู้เขียนมีความสามารถและสนใจเป็นกรณีพิเศษซึ่งไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน สร้างเสริมปัญญาความคิดและความแข็งแกร่งทางวิชาการ [ความลุ่มลึกศาสตร์นั้น ๆ]</p>	<p>3. การต่อยอดความรู้ใหม่</p> <p>ทั้งตำราและหนังสือมุ่งเน้นการสร้างความรู้ใหม่ที่มีความทันสมัย โดยผู้ประพันธ์ต้องนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นการต่อยอดความรู้เดิม หรือต่อเติมขยายขอบแห่งความรู้ให้ยืดยาวออกไปอีก</p>

ประเด็นความแตกต่าง	ประเด็นความเหมือน
<p>4. มโนทัศน์หรือกรอบแนวคิดในเนื้อหาสาระ</p> <p>- ตำรา เนื้อหาสาระที่มีจุดเน้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และการค้นคว้าศึกษาอื่น กล่าวคือ ตำราให้ความสำคัญกับผลการเรียบเรียงความรู้ทั่วไป หรือความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ และบางครั้ง เรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม</p> <p>- หนังสือ เนื้อหาสาระมีจุดเน้นจากสร้างเสริมปัญญาความคิด และความแข็งแกร่งทางวิชาการของตัวผู้เขียน กล่าวคือ หนังสือให้ความสำคัญกับความรู้เฉพาะตัว หรือความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (tacit knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ของตัวผู้ประพันธ์เอง</p>	<p>4. มาตรฐานทางวิชาการ</p> <p>ทั้งหนังสือหรือตำราซึ่งถือว่าเป็นผลงานทางวิชาการที่เป็นที่คุ้นเคยในแวดวงวิชาการเนื่องจากเป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญทางวิชาการของนักวิชาการ ดังนั้นมาตรฐานทางวิชาการที่สำคัญ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นความรู้ใหม่ - เป็นผลงานเรียบเรียงด้วยกระบวนการทางวิชาการ (รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง) - เป็นผลงานเรียบเรียงที่มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ปราศจากอคติ - เป็นผลงานที่เรียบเรียงร้อยเรียงให้เห็นภาพใหญ่ (มโนทัศน์ แก่นกลาง) ภาพย่อย (มโนทัศน์ย่อย) การเชื่อมโยงระหว่างกัน (สัมพันธ์ภาพ) หลอมรวมเป็นองค์ความรู้หนึ่งเดียว (เอกภาพ) สรุปเนื้อหาสาระเป็นภาพเดียวได้ (สารัตถภาพ)

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้เขียน

จากการสรุปความเหมือนและความแตกต่างระหว่างหนังสือกับตำราที่มีจุดเน้นแตกต่างกันในเชิงหลักการหลายตัวและมีความเหมือนกันหลายตัว สำหรับกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งตำราและหนังสือมีกระบวนการที่คล้ายคลึงกันซึ่งผู้เขียนนำคำสำคัญ (keywords) ที่ปรากฏในคำนิยามมาทำความเข้าใจ

โดยนัยามเหล่านี้คือทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และความเข้าใจที่จำเป็นสำหรับผู้ประพันธ์ ดังนี้

1. การออกแบบหนังสือหรือตำรา เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการประเด็นที่จะต้องคำนึงถึงคำถ้อยคำในนิยาม “สร้างเสริมปัญญาความคิดและความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (นิยามของหนังสือ)”.... “องค์ความรู้ที่เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงวงวิชาการ (นิยามตำรา)” “เป็นผลงานที่สะท้อนให้เห็นความรู้ใหม่ (นิยามตำรา)” ทั้งหนังสือหรือตำราจึงจำเป็นต้องสร้างความรู้ใหม่ หรือ ต่อยอดความรู้เดิม ดังนั้นผู้ประพันธ์อาจต้องมีการสะสมองค์ความรู้เดิมของศาสตร์นั้นเป็นอย่างดี โดยเฉพาะชายขอบแห่งความรู้ (Frontier of knowledge) เพื่อที่จะได้ต่อยอดองค์ความรู้นั้นให้พัฒนาก้าวไป หรือ ช่องว่างแห่งความรู้ (Gap of Knowledge) เพื่อที่จะเติมเต็มองค์ความรู้ให้สมบูรณ์แข็งแกร่ง ทักษะที่จำเป็นของผู้ประพันธ์คือ “ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) นั้นเอง

2. การศึกษาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) หมายถึง ทักษะในการแสวงหาข้อมูลหรือองค์ความรู้เดิมที่จะนำไปเป็นฐานคิด ส่วนประกอบหรือสนับสนุน การเขียนผลงานซึ่งทักษะที่จะเป็น 2 ประการ ดังนี้

2.1 ทักษะการแสวงหาแหล่งที่อยู่ขององค์ความรู้ซึ่งพิจารณาจากประเภทของความรู้ ดังนี้

2.1.1. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (explicit knowledge) เป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งที่ถูกรวบรวมไว้เรียบ

แล้ว เช่น ความรู้หรือสารสนเทศที่ถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นหนังสือ ตำรา คู่มือ เอกสาร กฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน สื่อต่าง ๆ เช่น VCD DVD Internet เทป เป็นต้น อาจเรียกว่า “ความรู้แบบรูปธรรม” ดังนั้นผู้เขียนตำราจึงควรต้องรู้ว่าความรู้เดิมที่จะนำมาประกอบการเขียนอยู่ ณ แหล่งใด หนังสือ ตำรา คู่มือ เอกสาร กฎระเบียบ สื่อต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2.1.2 ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (tacit knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ ประสบการณ์ แนวความคิด อาจเรียกว่า “ความรู้แบบนามธรรม” ผู้เขียนจึงต้องรู้ว่าข้อมูลที่จะนำมาเขียนจะอยู่กับบุคคลใด สถานที่ใด ปรากฏการณ์ใด เป็นต้น

2.2 ทักษะเลือกชนิดของข้อมูลซึ่งชนิดขององค์ความรู้หรือระดับของความรู้ ผู้เขียนจำเป็นต้องเข้าใจว่าความรู้นั้นเป็นความรู้ระดับใด ดังนี้ (Kenaphoom, S., 2019B)

2.2.1 การคิด (thinking) หมายถึง ความคิดความเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือองค์กรใด องค์กรหนึ่งในการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจออกมาเป็น ความคิดเห็น (opinion) วาทกรรม (discourse) เป็นต้น

2.2.2 แนวคิด (concept) หมายถึง แนวความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลที่อธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผลเชื่อมโยงตัวแปรต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งพัฒนามาจากการคิดและหรือวาทกรรมซึ่งถูกพัฒนามาเป็นกรอบแนวคิด (conceptual framework)

2.2.3 งานวิจัย (research) หมายถึง ผลงานที่นำแนวคิด (concept) ไปไปพิสูจน์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นจริงหรือไม่ซึ่งนำไปสู่การค้นพบและยืนยันความรู้ใหม่ว่าเป็นความจริงที่แท้จริงหรือไม่อย่างไร

2.2.4 ทฤษฎี (theory) หมายถึง ผลงานวิจัยที่ได้รับการพิสูจน์แล้วพิสูจน์อีกว่าเป็นความจริงที่แท้จริงและมีความคงทนของความจริงที่แท้จริง (เสถียรหรือคงเส้นคงวา) กล่าวคือแนวคิด (concept) ที่ได้รับการพิสูจน์ซ้ำแล้วซ้ำอีกว่าเป็นจริง แนวคิดนั้นจะกลายเป็นทฤษฎี

2.2.5 หลักการ (principle) หมายถึง องค์ความรู้ประเภททฤษฎีหลายที่ถูกรวบรวมไว้เป็นแนวปฏิบัติหรือแนวทางการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เหมาะสมจนนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย กล่าวคือทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถสร้างประโยชน์ในทางปฏิบัติได้เป็นอย่างดีเยี่ยม

2.2.6 กฎ (law) หมายถึง องค์ความรู้ที่มีคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ระดับกฎ ความจริงที่เที่ยงแท้แน่นอนตลอดกาลนาเทอญ ไม่เปลี่ยนแปลงใดใดแล้ว โลกนี้จะแตกสลายไป ความจริงนี้ย่อมไม่เป็นเปลี่ยน เช่น กฎแรงโน้มถ่วงของโลก กฎของทฤษฎีนิยม กฎของธรรมชาติ เป็นต้น

สำหรับการเลือกองค์ความรู้ที่จะนำมาเขียนและอ้างอิงในงานทางวิชาการก็พิจารณาตามลำดับศักดิ์ (ตามความคงทนของข้อมูล) เช่น การอ้างทฤษฎี (theory) ย่อมจะน่าเชื่อถือว่าการอ้างความคิด (thinking) เป็นต้น

3. การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง การพิจารณาแยกแยะจัดจำพวกข้อมูลหรือสารสนเทศประเภทเดียวกันให้ไปอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทักษะที่จำเป็นของการวิเคราะห์ข้อมูลคือทักษะการจำแนกข้อมูลหรือการจัดจำพวกตามคุณลักษณะของข้อมูล เช่น (Kenaphoom, S., 2018)

3.1 การจำแนกเป็นหลักการทั่วไปและจุดเน้น เช่น ข้อมูลขอบข่าย (locus of study) หมายถึง

ขอบข่ายเนื้อหาสาระทางวิชาการโดยทั่วไป และ (2) ข้อมูลจุดเน้นที่สามารถศึกษาได้ (focus of study) หมายถึง ประเด็นรายละเอียดย่อยของแต่ละประเด็นในขอบข่ายทางวิชาการ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล การรับรู้ (perception) [การสัมผัส, ความเข้าใจ, ความรู้ เป็นต้น] ความรู้สึก (feeling) [ความยินดี, ความพึงพอใจ, ความสุข, แรงจูงใจ, ขวัญกำลังใจ, ความผูกพัน เป็นต้น] พฤติกรรม (behavior) [หลีกเลี่ยง, เข้าหา ร่วมมือ มีส่วนร่วม ทุ่มสุดตัว เป็นต้น] พฤติกรรมเนืองนิตย์ (habitual behavior) [นิสัย อุปนิสัย บุคลิกภาพ สันดาน เป็นต้น]

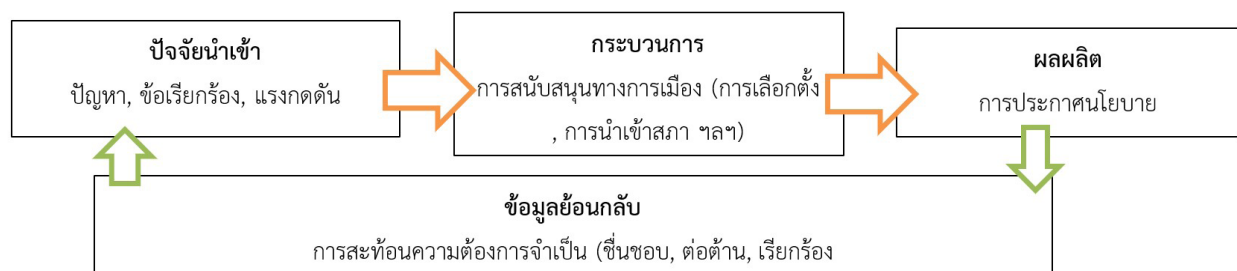
3.2 การจำแนกตามลำดับศักดิ์ หมายถึง ข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal scale) เช่น ข้อมูลชนชั้น (สูง กลาง รากหญ้า) ข้อมูลการดำเนินการ (นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ กิจกรรม เทคนิค ยุทธวิธี)

3.3 การจำแนกตามลำดับของการเกิด หมายถึง ข้อมูลชนิดใดมาก่อน-หลัง หรือเหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน-หลัง โดยอาจพิจารณาจากตารางกำหนดการ (schedule) หรือ การวางขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process) หรือ ปฏิทินการปฏิบัติงาน

3.4 การจำแนกตามลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร หมายถึง ข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน อาจพิจารณาจากวิธีการกำหนดตัวแปร เช่น ตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรต้น (independent variables) ตัวแปรตาม (dependent variables) ตัวแปรแทรกซ้อนหรือตัวแปรเกิน (extraneous variables) ตัวแปรสอดแทรก (intervening variables)

3.5 การจำแนกเชิงองค์ประกอบ หมายถึง การพิจารณาว่าข้อมูลชนิดใดชนิดหนึ่งถูกประกอบกันเข้าจากข้อมูลย่อยหลายชนิด โดยอาจพิจารณาจาก องค์ประกอบหลัก (main components) องค์ประกอบย่อย (sub components) ตัวบ่งชี้ (indicator) เป็นต้น เช่น องค์ประกอบขององค์กร (เป้าหมาย โครงสร้าง กระบวนการ ปฏิบัติงาน บุคคล เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม) องค์ประกอบของทรัพยากรการบริหาร (คน เงิน วัสดุ วิธีการ) องค์ประกอบของรัฐ (ดินแดน ประชากร รัฐบาล และอำนาจอธิปไตย) เป็นต้น

3.6 การจำแนกเชิงระบบ หมายถึง พิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันเชิงระบบ หรือนำทฤษฎีระบบมาเป็นกรอบแนวทางในการพิจารณาข้อมูล ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์เบื้องต้น (basic outcome) ผลลัพธ์สุดท้าย (ultimate outcome) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) โดยพิจารณาว่าข้อมูลใดจัดอยู่ในหมวดหมู่ใดตามกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบนั้น ยกตัวอย่าง เดวิด ฮีส์ตัน (David, 1953) นำทฤษฎีระบบมาอธิบายกระบวนการทางการเมือง ดังนี้

ภาพที่ ตัวอย่างการนำทฤษฎีระบบมาอธิบายกระบวนการทางการเมือง

3.7 การจำแนกตามแหล่งข้อมูล หมายถึง การพิจารณาข้อมูลแต่ละชนิดว่ามาจากแหล่งข้อมูลประเภทใด เช่น ข้อมูลระดับปัจเจกบุคคล (การรับรู้ ความรู้สึก ทักษะคิด ความคิดเห็น พฤติกรรม นิสัย บุคลิกภาพ ฯลฯ) ข้อมูลระดับกลุ่ม (ผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม กฎระเบียบของกลุ่ม คณะบริหารจัดการกลุ่ม ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ ฯลฯ) ข้อมูลขององค์กร (คน เทคนิค ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารหรือเรียกว่าสารสนเทศ โครงสร้าง เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ฯลฯ) ข้อมูลสภาพแวดล้อม (ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ข้อมูลเอกสารและหลักฐาน (เอกสารหรือหลักฐานเบื้องต้น เอกสารทางวิชาการ ฯลฯ)

4. การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง กระบวนการนำเอาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ข้อมูล หรือสารสนเทศ หรือองค์ความรู้ ฯลฯ ที่แยกจากกันตั้งแต่สองอย่างหรือมากกว่ามารวมกันเข้าให้เป็นสิ่งใหม่สิ่งหนึ่งขึ้นมา โดยเฉพาะการนำแนวความคิด (concept) และหรือทฤษฎี (theory) นำมารวมกันเข้าเป็นหนึ่งก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ขึ้นเป็นความรู้ใหม่ เครื่องมือใหม่ แนวคิดใหม่ หรือทฤษฎีใหม่ เป็นต้น บทความการเขียนหนังสือหรือตำราจึงมักจะเป็นการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ เกี่ยวกับศาสตร์หรือวิชาที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอ ซึ่งนำไปสู่การเกิดกระบวนทัศน์ใหม่นั้นเอง (new paradigm of paradigm shift)

5. การรวบรวมและเรียบเรียง (grouping and composing) หมายถึง กระบวนการจัดหมวดหมู่และวางลำดับการนำเสนอผลงานการเขียน โดยพิจารณา ดังนี้

5.1 การจัดหมวดหมู่ (grouping) เป็นการจัดกลุ่มประเด็นทางวิชาการซึ่งหมายถึงการออกแบบกรอบแนวคิด (conceptual framework) ของตำราหรือหนังสือว่าจะนำเสนอแนวความคิดใหม่ (New concept) อะไร อย่างไร กรอบแนวคิดใหญ่ (ชื่อหนังสือหรือตำรา) กรอบแนวคิดย่อย (บทเรียนแต่ละบท)

5.1.1 การกำหนดมโนทัศน์แกนกลาง (central concept) หมายถึง กรอบแนวคิดหลัก ๆ ของหนังสือหรือตำรา ซึ่งมักจะเป็นชื่อหนังสือหรือตำราซึ่งต้องสื่อถึงคุณลักษณะเนื้อหาของหนังสือหรือตำรานั้น ซึ่งหนังสือหรือตำราเล่มหนึ่ง ๆ อาจมีมโนทัศน์กลางหนึ่งตัวหรือมากกว่า ยกตัวอย่าง หนังสือ เรื่อง “แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์” ของ Kenaphoom, S. (2020) กำหนดมโนทัศน์แกนกลางออกเป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนที่ว่าด้วย “กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์” และ ส่วนที่ว่าด้วย “ขอบข่ายการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์”

5.1.2 การกำหนดมโนทัศน์ย่อย (Sub-concept) หมายถึง กรอบแนวคิดย่อยที่เป็นส่วนประกอบในมโนทัศน์ใหญ่ กรอบแนวคิดย่อยนี้มักจะถูกกำหนดแยกออกเป็นบทเรียนแต่ละบท ยกตัวอย่าง หนังสือ เรื่อง “แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์” ของ Kenaphoom, S. (2020) มโนทัศน์แกนกลางส่วนที่ 1 ว่าด้วย “กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์” ได้แบ่งมโนทัศน์ย่อยออกเป็น 6 บทเรียน ดังนี้ บทที่ 1 กำเนิดและวิวัฒนาการทางรัฐประศาสนศาสตร์ บทที่ 2 วิวัฒนาการองค์การและการจัดการ บทที่ 3 กระบวนทัศน์ทางเลือกสาธารณะ บทที่ 4 กระบวนทัศน์การจัดการภาครัฐแนวใหม่ บทที่ 5 กระบวนทัศน์การบริการภาครัฐแนวใหม่ และ บทที่ 6 กระบวนทัศน์ธรรมาภิบาล สำหรับมโนทัศน์ย่อยที่ 2 ว่าด้วยขอบข่าย “การศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์” จัดแบ่งออกเป็น 7 บทเรียน ได้แก่ บทที่ 7 นโยบายสาธารณะ บทที่ 8 องค์การ บทที่ 9 ทรัพยากรมนุษย์ บทที่ 10 การคลังภาครัฐ บทที่ 11 การจัดการ บทที่ 12 แผนและการบริหารแผน และ บทที่ 13 ขอบข่ายการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

5.1.3 ความเป็นเอกภาพ (unity) หมายความว่า การออกแบบกรอบแนวคิดที่เป็นมโนทัศน์แกนกลาง มโนทัศน์ย่อย ตลอดจนการนำเสนอรายละเอียดในบทเรียนแต่ละบทต้องหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว (Unity: เอกภาพ) กล่าวคือการวางกรอบมโนทัศน์ก็หมายถึงการกำหนดขอบเขตอาณาบริเวณของเนื้อหาสาระทางวิชาการว่า

ผู้ประพันธ์จะนำเสนอภายใต้ขอบเขตบริเวณนั้น ๆ (Mansup, N.. 1997: 194-206)

5.1.4 ความมีสัมพันธภาพ (coherence) หมายความว่า การวางกรอบมโนทัศน์ย่อยของแต่ละบทเรียน หรือ การวางลำดับหัวข้อของแต่ละบทเรียนต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นเรื่องเดียวกัน คล้าย ๆ กับการดูละครโทรทัศน์เรื่องเดียวแต่มีหลายตอน (series) (Na Nakorn, P.. 2005) ตัวอย่างการวางลำดับบทเรียนในข้อที่ 5.1.2 เป็นการวางลำดับบทเรียนตามลำดับเวลาของการเกิดกระบวนการทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์จากจุดเริ่มต้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ส่วนตัวอย่างการวางลำดับหัวข้อในบทเรียนอาจพิจารณาจากความสำคัญก่อน-หลังซึ่งคล้ายคลึงกับการนำเสนองานผลหรือรายงานการดำเนินการลักษณะอื่นที่เริ่มจากบทนำ เนื้อหา บทสรุป ตัวอย่างการวางลำดับหัวข้อในบทเรียนเช่น (1) ชื่อบทเรียน (2) สารสังเขป (3) บทนำ (4) เนื้อหา [อาจจำแนกเป็นหลายหัวข้อตามความสำคัญก่อน-หลัง] (5) บทสรุป และ (6) เอกสารอ้างอิง เป็นต้น

อย่างไรก็ดีการอธิบายหมวดหมู่ของการออกแบบกรอบแนวคิดของหนังสือหรือตำราผู้ประพันธ์มักจะเขียนหรืออธิบายพอสังเขปใน “คำนำ” ของหนังสือหรือตำราเล่มนั้น เพื่อให้คนอ่านได้เข้าใจกรอบแนวคิดโดยสังเขปเบื้องต้น

5.1.5 ความมีสารัตถภาพ (emphasis) หมายถึง ความมีสาระกล่าวคือต้องมีความคิดสำคัญเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถสรุปความคิดได้เพียงประการเดียว (Matcharat T.. 1995) ซึ่งจะพบระดับที่ต้องนำเสนอในลักษณะสารัตถภาพ ดังนี้

(1) บทสรุปหลักใหญ่ของหนังสือหรือตำรา เป็นการสรุปสาระภาพรวมของหนังสือหรือตำราทั้งเล่ม เช่นเดียวกันกับ “บทสรุปสำหรับผู้บริหาร” ของรายการการดำเนินการโครงการใดใด หรือ “บทคัดย่อ” ของรายงานการวิจัย สำหรับบทสรุปใหญ่ของหนังสือหรือตำราควรเขียนไว้ในหัวข้อ “คำนำ”

(2) บทสรุปหลักในแต่ละบทเรียน เป็นการสรุปเนื้อหาสาระสำคัญหลักในแต่ละบทเรียนซึ่ง หนังสือหรือตำราส่วนใหญ่จะเขียนไว้เป็นข้อสรุปท้ายของบท เช่น “สรุป” หรือ “บทสรุป” ส่วนตำราเรียนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (มสธ.) จะเขียนไว้ในส่วนแรกของบทเรียน เรียกว่า “แนวคิดหลัก” ส่วนหนังสือหรือตำราอีกหลายเล่มก็นำเสนอคล้ายกับตำราเรียนของ มสธ. จะนำเสนอเป็นหัวข้อแรกเรียกว่า “สารสังเขป”

(3) บทสรุปหลักของแต่ละหัวข้อ เป็นการสรุปความของแต่ละหัวข้อใหญ่ที่ปรากฏในบทเรียนแต่ละบท ซึ่งในบทเรียนหนึ่งหนึ่งก็จะประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ ๆ หลายหัวข้อ ผู้ประพันธ์จึงต้องทำการสรุปใจความหลักของแต่ละหัวข้อใหญ่ให้เห็นภาพสาระเดียวชัดเจน

5.2 การเรียบเรียง (composing) เป็นการเขียนถ้อยคำผ่านอักขระทางภาษาซึ่งทำหน้าที่สื่อความหมายกับผู้อ่านไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ ผู้ประพันธ์จึงควรเข้าใจหลักการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น วัฒนธรรมทางภาษา ระดับชั้นของภาษา (ภาษาวิชาการ ภาษาทางการ ภาษาแสดง ฯลฯ) สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนเรียบเรียงถ้อยคำ

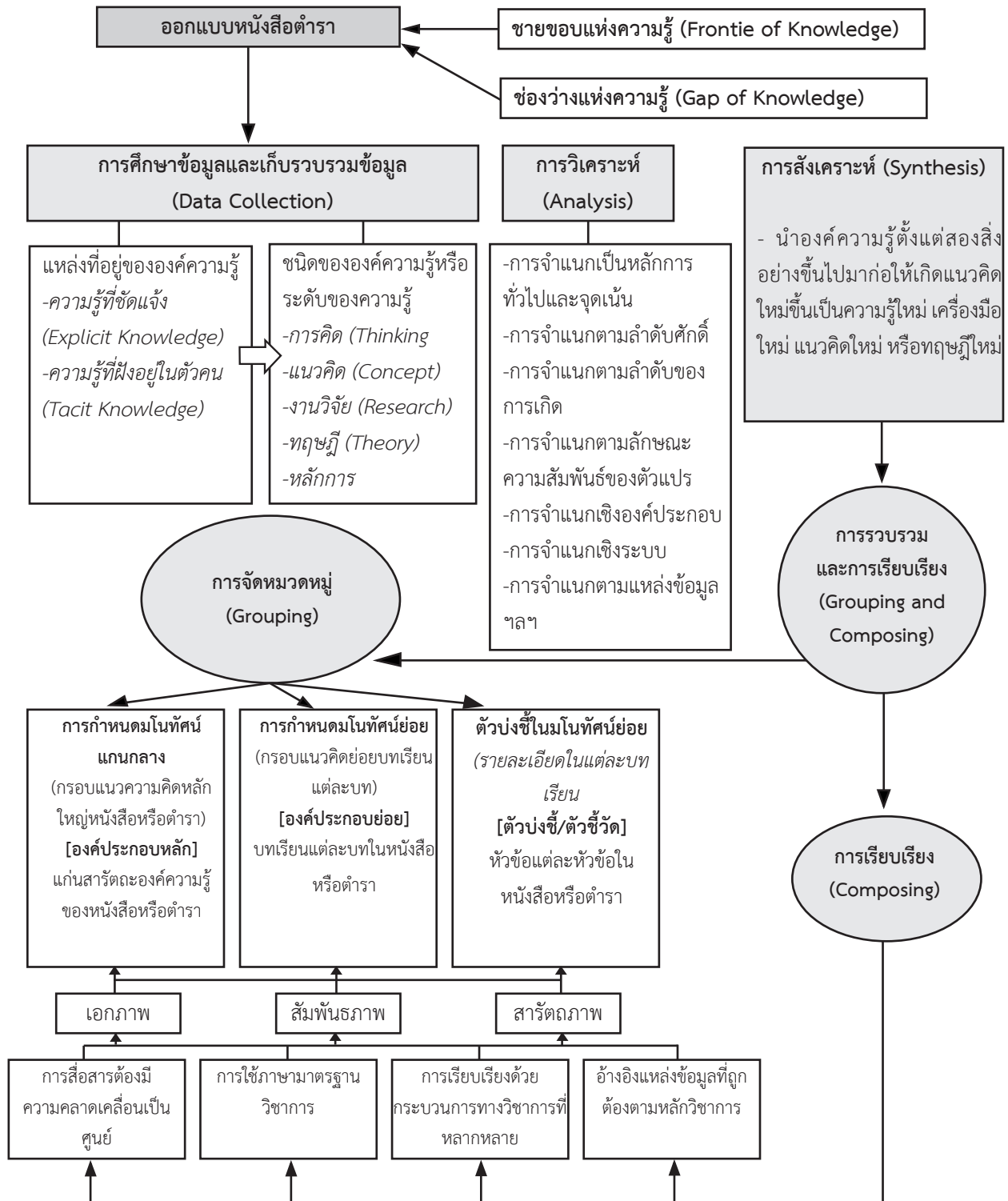
5.2.1 การสื่อสารต้องมีความคลาดเคลื่อนเป็นศูนย์ ผู้ประพันธ์ต้องใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายให้ตรงประเด็นที่ต้องการจะสื่อความหมาย การค้นพบความจริงเป็นสิ่งที่ยาก แต่การทำให้บุคคลอื่นเข้าใจตามอย่างที่เราค้นพบยากยิ่งกว่า ดังนั้นทักษะจำเป็นจำคือ “ทักษะการถ่ายทอดผ่านตัวหนังสือ”

5.2.2 การใช้ภาษามาตรฐานวิชาการ วัฒนธรรมภาษามีหลายระดับ คำศัพท์ทางวิชาการจึงเป็นคำศัพท์ที่แวดวงวิชาการให้การยอมรับ

5.2.3 การเรียบเรียงด้วยกระบวนการทางวิชาการที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นทั้งการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การตีความ การวิพากษ์ การวิจารณ์ เป็นต้น

5.2.4 มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ กล่าวคือ แหล่งข้อมูลที่น่ามาเรียบเรียงจะต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือปราศจากอคติของผู้ประพันธ์เอง เช่น การอ้างอิงทฤษฎี (theory) ย่อมมีความน่าเชื่อถือว่าการอ้างอิงแนวคิด (concept)

กระบวนการและเทคนิคการเขียนตำรา

การเขียนตำรามีขั้นตอนและเทคนิคการเขียนเช่นเดียวกับการเขียนงานเขียนทางวิชาการโดยทั่วไป แต่เนื่องจากตำราเป็นผลงานทางวิชาการหรือหนังสือวิชาการที่มีความสำคัญ ผู้เขียน ผู้เรียบเรียง หรือผู้แปลจึงต้องมีความรู้และประสบการณ์สูงในเรื่องที่เขียน มีการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง และมีความสามารถในการเรียบเรียงและนำเสนอ อย่างไรก็ตามตำราที่ดีมีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้ (Changkhwanyuen P., 1996; Pruksawan B. and Sirichareon D., 1990) สำหรับกระบวนการและเทคนิคการเขียนหนังสือหรือตำราทางวิชาการ ผู้เขียนเห็นว่าผลงานทางวิชาการ (หนังสือ ตำรา) หลายข้อคิดที่คณาจารย์ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันซึ่งอาจมีข้อคิดหลากหลายที่ควรคำนึงถึง เช่น “พยายามผลิตผลงานที่น่าทึ่ง [ผมได้ความรู้ใหม่จากผลงานของอาจารย์คนนั้นเป็นคำตอบของศาสตราจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิเล่าประสบการณ์การพิจารณาผลงานทางวิชาการกล่าวไว้โดยศาสตราจารย์ ดร.อิมรอน มะลูลีม (MaluLeem I., 2012)] อาจารย์เราจึงต้องตระหนักว่าผลงานทางวิชาการที่จะขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการต้องใหม่ ลองคิดตามว่าระดับศาสตราจารย์ท่านผ่านการศึกษางานวิชาการสั่งสมมายาวนานแค่ไหน จึงจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้ปรากฏ “ไปยืนอยู่ชายขอบแห่งความรู้ให้ได้” ประกอบกับ “รูปแบบรูปเล่มน่าสนใจ: การเข้าโรงพิมพ์ที่ได้มาตรฐาน” และ “มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง (มีการวางขายตามร้านหนังสือ)” เอาต่อไปนี้เป็นแนวทางและเทคนิคการเขียนหนังสือหรือตำราทางวิชาการซึ่งได้จากข้อสังเกตและประสบการณ์ของผู้เขียน ดังนี้

1. การตั้งชื่อผลงาน หมายถึง ถ้อยคำที่สื่อถึงเอกสารทางวิชาการนั้น ๆ การเลือกหัวข้อเรื่องนับเป็นเรื่องสำคัญซึ่งควรคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน เป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้อ่าน ซึ่งถือเป็นการตลาดควรหลีกเลี่ยงการเขียนที่ซ้ำกับท้องตลาดหากไม่มีข้อมูลอะไรที่เด่นกว่าหรือแปลกกว่าหรือเป็นปัจจุบันกว่า การตั้งชื่อเรื่องบางครั้งเราอาจมีเพียงประเด็นที่สนใจ แต่อาจจะยังไม่สามารถตั้งชื่อเรื่องที่ถูกต้องก็ได้ ก็ไม่เป็นไร เมื่อเขียนแล้วเสร็จอาจมาตั้งทีหลัง เพื่อให้สอดคล้องหรือครอบคลุมประเด็นที่เขียน ซึ่งการตั้งชื่อควรดึงดูดความสนใจแก่ผู้อ่าน การตั้งชื่อเรื่อง อาจเป็นประโยคบอกเล่าหรือเป็นคำถามก็ได้ (Siritarungsri B., 2011) สำหรับแนวทางการตั้งชื่อผลงาน มีดังนี้

- 1.1 เอกสารประกอบการสอน (ผศ.): ตั้งตามชื่อวิชาที่สอน
- 1.2 เอกสารคำสอน (รศ., ศ.): ตั้งตามชื่อวิชาที่สอน
- 1.3 ตำรา: ตั้งให้สื่อความหมายถึงกรอบแนวคิดในศาสตร์นั้น ๆ ที่สื่อถึงองค์ความรู้ใหม่ต่อยอดหรือเติมเต็มองค์ความรู้เดิมของศาสตร์ ตลอดจนดึงดูดใจคนสนใจในผลงานเขียนเล่มนั้น
- 1.4 หนังสือ: ตั้งให้สื่อสาระหรือกรอบแนวคิด ที่สื่อถึงความความลุ่มลึกแข็งแกร่งจากประสบการณ์ (tacit knowledge) ของผู้เขียน ตลอดจนดึงดูดใจคนให้สนใจในผลงานการเขียนนั้น ๆ เช่นกันกับตำรา

2. การกำหนดขอบข่ายของผลงาน หมายถึง การออกแบบบทเรียนว่าจะมีบทเรียนกี่บท อะไรบ้าง โดยพิจารณาจากขอบเขตด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการในศาสตร์นั้น ๆ โดยประสงค์ให้ต้องให้คนอ่านได้ “เข้าใจอย่างท่องแท้และเชื่อถือในผลงานเขียนที่น่าเสนอ” สำหรับขอบข่ายอาจมีฐานคิดจากสิ่งเหล่านี้

- 2.1 คำอธิบายรายวิชา เป็นฐานคิดในการกำหนดขอบข่าย โดยปกติคำอธิบายรายวิชาที่จะเขียนคล้ายกับนิยามศัพท์เฉพาะของงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย (1) การให้ความหมาย (meaning) ของชื่อวิชานั้นว่าหมายถึงอะไร (2) การระบุขอบข่ายรายวิชานั้น (scope) ซึ่งเป็นการบอกส่วนประกอบของรายวิชาว่าต้องเรียนขอบข่าย

ย่อยอะไรบ้าง และ (3) ระบุผลการเรียนรู้ (learning outcome) มักจะระบุว่าการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะอะไรบ้างโดยเฉพาะผลงานที่จะเกิดขึ้น

สำหรับการนำประเด็นกรอบแนวคิดมากำหนดเป็นบทเรียนของตำราสามารถออกแบบได้โดยอาจนำขอบข่ายทั้งหมดมากำหนดเป็นบทเรียน หรือ นำขอบข่ายประเด็นประเด็นหนึ่งมาขยายความเพื่อออกแบบบทเรียนก็ได้ ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา ตัวอย่างรายวิชา 6072103 นโยบายสาธารณะและการวิเคราะห์นโยบาย (Public Policy and Policy Analysis) “ความหมาย ลักษณะ ประเภท และกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ บทบาทและอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ ทฤษฎีการวิเคราะห์นโยบายทั้งในเชิงปทัสสถานและเชิงประจักษ์รวมถึงวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายสาธารณะของประเทศไทยกับประเทศอื่น” (Master of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University. 2016)

ประเด็นที่จะออกแบบบทเรียน ได้แก่ (1) กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ (2) บทบาทและอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ (3) ทฤษฎีการวิเคราะห์นโยบายทั้งในเชิงปทัสสถานและเชิงประจักษ์ (4) วิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายสาธารณะของประเทศไทยกับประเทศอื่น

แนวทางบทเรียนที่อาจออกแบบ ได้แก่

1. การออกแบบบทเรียนโดยนำ ทุกขอบข่ายมาเป็นบทเรียน เช่น บทที่ 1 กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ, บทที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ, บทที่ 3 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ และ บทที่ 4 นโยบายสาธารณะเปรียบเทียบ

2. การออกแบบบทเรียนโดยขยายเดี่ยวมาขยาย เช่น นำเอาเฉพาะประเด็นการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ แล้วมาขยายขอบข่ายย่อย ดังนี้ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ, บทที่ 2 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในมิติรัฐศาสตร์, บทที่ 3 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมิติรัฐประศาสนศาสตร์ และ บทที่ 4 แนวโน้มการศึกษานโยบายสาธารณะ

2.2 การสังเคราะห์แบบผสมผสาน หมายถึง การผสมผสานจากผลงานของนักวิชาการหลายท่านที่เชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ โดยมีหลักการว่าบทเรียนทุกที่ออกแบบจำเป็นต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมศาสตร์หรือองค์ความรู้ของศาสตร์นั้น ๆ

2.3 หลักการเชิงทฤษฎี หมายถึง การพิจารณาองค์ประกอบทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งในศาสตร์นั้น ๆ มาออกแบบขยายเป็นบทเรียนแต่ละบท โดยปกติแล้วแนวคิดและทฤษฎีจะมีองค์ประกอบหลายส่วนประกอบกันเข้าไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีทางการบริหาร ทฤษฎีทางการเมือง ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ยกตัวอย่างทฤษฎีทางการเมือง ชื่อตำรา “ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์” บทเรียนอาจประกอบด้วย ดังนี้

การนำทฤษฎีทางการเมืองมาออกแบบบทเรียนของตำราวิชา “ทฤษฎีทางรัฐศาสตร์” อาจมีแนวทางออกแบบ ดังนี้ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์, บทที่ 2 ทฤษฎีเผด็จการเบ็ดเสร็จ, บทที่ 3 ทฤษฎีสังคมนิยม, บทที่ 4 ทฤษฎีประชาธิปไตย, บทที่ 5 ทฤษฎีสังคมนิยมประชาธิปไตย และ บทที่ 6 แนวโน้มพัฒนาการทฤษฎีทางรัฐศาสตร์

2.4 การสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎี (creative thinking) หมายถึง การพัฒนากระบวนการที่ค้นเติมหรืออาศัยความรู้จากประสบการณ์ของผู้เขียน (tacit Knowledge) โดยแนวทางนี้จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในศาสตร์นั้น

ๆ พอสมควร ผู้เขียนจึงจะสามารถออกแบบชุดความรู้ใหม่ได้ ยกตัวอย่างแนวทางการสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีใหม่ อาจนำมาจากวาทกรรม (discourse) เช่น วาทกรรมการบริหาร วาทกรรมการเมือง วาทกรรมการพัฒนา อาจออกแบบดังนี้

วาทกรรมทางการเมือง คือ “จริยธรรมทางการเมือง” อาจออกแบบบทเรียน ดังนี้ บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง, บทที่ 2 จริยธรรมศาสนากับการเมือง, บทที่ 3 จริยธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการ, บทที่ 4 จริยธรรมทางการเมืองแบบสังคมนิยม, บทที่ 5 จริยธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ บทที่ 6 แนวโน้มการศึกษาจริยธรรมทางการเมือง

นอกจากนั้น รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี (Siritarungsri B., 2011) ยังกล่าวถึงเทคนิคการวางโครงสร้างของตำรา (organising and shaping) สามารถนำเทคนิคการระดมสมอง (brain storming) การระดมสมองเป็นการระดมความคิด และความรู้ที่เป็นประเด็นเรื่องที่จะเขียน และสื่อสารเป็นตัวอักษรโดยอาจทำเป็นต้นไม้แตกกิ่งก้านสาขาก็ได้

3. การวางลำดับบทการนำเสนอ (บทเรียน) หมายถึง การวางวางลำดับบทเรียนว่าจะนำเสนอบทเรียนใดก่อน-หลัง เปรียบเสมือนการกำหนดขอบข่ายและการวางลำดับความสำคัญก่อนและหลังของบทเรียน ภาพกว้างไปหาย่อย ตามลำดับของการเกิด ดังนี้

3.1 บทที่ 1: บทเรียนเปิดตัวหรือบทนำ หมายถึง บทเรียนที่เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนอื่น ๆ หรือเป็นบทนำ (Introduction) เพื่อจะดึงดูด โน้มน้าว อธิบายภาพรวม ๆ ทั่วไปของหนังสือหรือตำราก่อนที่จะนำเสนอรายละเอียดแก่นสารถัดต่อไป โดยบทเรียนเปิดตัวอาจประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้ -ความเป็นมา - ความสำคัญ - ความหมาย (นิยาม) - ขอบข่ายการศึกษา - ความเกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่น - ขอบข่ายการนำเสนอ (บทเรียน) ในเอกสารวิชาการเล่มนั้น ๆ) - ฯลฯ

3.2 บทที่ 2 จนถึงบทรองสุดท้าย: บทเรียนเนื้อหาหลัก หมายถึง บทเรียนที่ได้จำแนกเป็นหลายบทตามแบ่งขอบข่ายด้านเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอ โดยการแบ่งต้องคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้ - หนึ่งขอบข่ายหนึ่งบทเรียน (องค์ประกอบหลัก, เซตใหญ่ของเนื้อหา)- จำแนกบทเรียนตามลำดับตามภาพใหญ่ไปหาย่อย - จำแนกลำดับการเกิดก่อนไปหาหลัง - ต้องครอบคลุมขอบข่ายของเนื้อหาสาระของศาสตร์นั้น ๆ (ตามคำอธิบายรายวิชา การสังเคราะห์แบบผสมผสาน หลักการเชิงทฤษฎี การสร้างสรุปเชิงทฤษฎี การคิดเชิงสร้างสรรค์ ฯลฯ) - ฯลฯ

3.3 บทสุดท้าย: บทเรียนปิดท้าย หมายถึง บทเรียนที่สรุปและบอกถึงแนวโน้มความเป็นไปในอนาคตของศาสตร์นั้นๆ โดยสามารถนำเสนอเนื้อหาสาระ ดังนี้ - ทิ้งปมประเด็นที่กำลังวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งอาจเป็นวาทกรรมที่กำลังถูกกล่าวขานอย่างหนาหู - ทิ้งปมประเด็นวาทกรรม เป็นวาทกรรมของผู้เขียนเองโดยหยิบยกมาพูดสร้างความน่าเชื่อถือและให้ผู้อ่านสนใจติดตามผลงานต่อไป - การพยากรณ์ประเด็นน่าสนใจหรือขอบข่ายการศึกษาของศาสตร์นั้น ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต) - ฯลฯ

4. การเรียบเรียงในแต่ละบทเรียน หมายถึง การลงรายละเอียดเนื้อหาสาระที่ร้อยเรียงในแต่ละบทเรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทิพย์ สิริธรงค์ศรี (Siritarungsri B., 2011) ได้กล่าวถึงการเขียนบทความทางวิชาการหรือการแต่งตำรา โดยทั่วไปประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) บทนำ (introduction) การเขียนบทนำ เป็นการแสดงให้เห็นว่าหนังสือหรือบทความที่เขียนกำลังจะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับอะไร ประเด็นการเขียนจะเลือกมาจากคำสำคัญ (keywords) ของชื่อเรื่องบทความหรือตำราที่เขียน (2) เนื้อหาสาระ (main body) การเขียนรายละเอียดของแต่ละประเด็นใน

แต่ละบทเรียน และ (3) สรุป (conclusion) การสรุปเนื้อหาสาระสุดท้ายของเรื่องเขียนขึ้นเพื่อต้องการบอกผู้อ่านว่าได้เขียนอะไรไว้บ้าง และอาจเน้นประเด็นที่เขียน หรืออาจเป็นการส่งประเด็นท้ายที่ประสงค์จะฝากให้ผู้อ่านให้ได้คิดต่อไป อย่างไรก็ตามการสรุปจะต้องไม่เป็นการสร้างประเด็นการเขียนขึ้นมาใหม่ เพราะจะทำให้การจบประเด็นไม่สมบูรณ์ได้ อย่างไรก็ตามการนำเสนอรายละเอียดควรเพิ่มเติมสัญลักษณ์ในการเขียนเพื่อเกิดอรรถรสในการอ่าน เช่น รูปภาพ ตาราง กราฟ แผนภูมิ แผนผัง ผังมโนทัศน์ ฯลฯ สัญลักษณ์เหล่านี้จะสื่อความหมายได้มากขึ้น

5. การอ้างอิง: เป็นการระบุนายการเอกสารและหลักฐานการอ้างอิงที่มีการอ้างอิงข้อมูลในเนื้อหาของตำรา โดยการอ้างอิงมีรูปแบบการเขียนก็มีหลากหลายตามแต่รูปแบบของวารสาร เช่น APA style, Chicago style, Foot-note เป็นต้น

บทสรุป

สำหรับสิ่งที่ผู้เขียนหรือผลิตผลงานทางวิชาการจำเป็นต้องเปิดใจคนทุกคนมีขีดความสามารถ คนอื่นทำได้ เราก็ทำได้ ไม่มีอะไรเป็นไปไม่ได้ถ้าคนจะทำ ดำเนินการศึกษาระบบการหรือขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโดยผลงานทางวิชาการมีหลายประเภทแต่ละประเภทก็มีกระบวนการผลิตที่แตกต่างกันออกไป เช่น วิจัย บทความวิชาการ ตำรา หนังสือ งานแปล งานสร้างสรรค์ ฯลฯ ลงมือปฏิบัติโดยไม่ติดกับดักความพร้อมซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องมีความพร้อมอย่างสมบูรณ์แบบ เช่น รอให้เงินเดือนถึงก่อน รอระยะเวลาถึงก่อน รอให้ว่างก่อน รอคนโน้นโน้นก่อน ฯลฯ เหล่านี้เป็นข้ออ้างที่เป็นกับดักกันความสำหรับของเรา มีความพร้อมทางจิตใจ เข้าใจกลไกการผลิตผลงานทางวิชาการแล้ว ดำเนินการเลย ถือว่าปฏิบัติไปด้วยเรียนรู้ไปด้วย ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “ดีที่สุดไม่มีในโลก” และ “จงไปสู่เป้าหมายในเร็ววัน” เพราะเราจะมีโอกาสไปทำอย่างอื่นให้กับชีวิตเรา และอาจยกระดับมูลค่าเพิ่มให้กับผลงานทางวิชาการ เช่น นำไปตีพิมพ์เผยแพร่ ขอจดแจ้งทรัพย์สินทางปัญญา ขอสนับสนุนทางการเงิน และที่สำคัญอาจนำไปยื่นขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการหรือวิชาชีพตามสายงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการเขียนหนังสือหรือตำราที่ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลงานทางวิชาการของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรสายวิชาการในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันอื่น นอกจากนั้นหากมีการศึกษาและนำเสนอรายละเอียดในแต่ละกระบวนการของการเขียนจะนับว่าเป็นคุณภาพประโยชน์อย่างยิ่งต่อแวดวงวิชาการ

Reference

- Changkhwan-yuen P. (1996). *Techniques for Writing and Producing Textbooks*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- David, E. (1953). *The Political System*. New York: Knopf.
- Government gazette. (2017). *Attachment to the OCSC Notification Re: Criteria and Procedures*

- for Appointment of Person to be Assistant Professor, Associate Professor, Professor 2017*, Volume 134, Special Part 256d, Government Gazette, 31 October 2017.
- Infahsaeng A.. (2017). *The Difference between Books and Textbooks*. [Online] <http://www.thonburi-u.ac.th/KM/textbooks.pdf>. [20 August 2017]
- Kenaphoom, S. (2018). "Guidelines of Qualitative Data Classification for Synthesizing the Academic Works". *The Academic Journal, Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 5 (1) : 1-33.
- Kenaphoom, S.. (2019A). *Handout documents on the topic of the guidelines and techniques for producing academic works*, on 17-18 June 2019, Faculty of Science and Technology Nakhon Sawan Rajabhat University. Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University.
- Kenaphoom, S. (2019B). "Research Design for Creating the Qualified Academic Work", *Graduates Development Journal, Ubon Rachathani Rajabhat University*, 6 (2) : 133-164.
- Kenaphoom, S. (2020). *Concepts and Theories of Public Administration*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- M.L. Thephayasuwan B. (1980). *Thai language - Forgotten Subjects*. Bangkok: Bunnakit.
- MaluLeem I. (2012). *Topic Lecture "Politics in Public Policy", Doctor of Public Administration Program, Department of Public Administration, March 2011 at Rajabhat University, Maha Sarakham*. Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University.
- Mansup, N. (1997). *Basic design*. Chiang Mai : Sona Print.
- Master of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University. (2016). *The Subject Description of the Master of Public Administration Program, Department of Public Administration, Maha Sarakham Rajabhat University*. Maha Sarakham: Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University.
- Matcharat T. (1995). *Nonfiction and Nonfiction Writing*. Bangkok : Mitimai publishing.
- Merriam-Webster's collegiate dictionary. (1993). *Merriam-Webster's collegiate dictionary 1993*. (10th ed.) Springfield, MA: Merriam-Webster.
- Na Nakorn, P. (2005). *Word Language*. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Pruksawan B. and Sirichareon D. (1990). *Techniques and Experience of Academic Textbook Writing*. Bangkok: Thai Wattana Panich.
- Royal Institute Dictionary. (1982). *Royal Institute Dictionary 1982*. Bangkok: Aksorn Charoentat Co., Ltd.
- Siritarungsri B. (2011). Principle and Technique for Academic Writing. *Journal of Health Science Research*, 5 (2) : 1-7.
- Thongcharoen P. (2002). Writing the References in Scientific Papers. *Srinagarind Medical Journal*. 17(1): 66-77.